

STRATEGIA ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH A DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Wizja strategii

Opracowana przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej we współpracy z samorządem terytorialnym, organizacjami pozarządowymi, przedstawicielami organizacji obywatelskich.

Przygotowanie systemu realizacji usług społecznych do świadczenia dla każdej osoby potrzebującej wsparcia z powodów społecznych, takich jak:

podeszły wiek, niepełnosprawność, zdrowie psychiczne,

bezpiecznego i niezależnego funkcjonowania w swoim miejscu zamieszkania tak długo, jak tego pragnie

zaś dzieciom i młodzieży pozbawionej opieki rodzicielskiej wsparcia jak najbardziej zbliżonego do warunków rodzinnych.

Diagnoza strategiczna obszarów DI

Rodzina – dzieci, w tym
dzieci z
niepełnosprawnościami

Osoby
starsze

Osoby
z
zaburzeniami
psychicznymi

Dorośle osoby z
niepełnosprawno
ściami

Osoby
w kryzysie
bezdomyści

Diagnoza
systemu
wsparcia

Istota procesu deinstytucjonalizacji

Definicja procesu deinstytucjonalizacji

Opieka nad dzieckiem, w tym dzieckiem z niepełnosprawnością

Opieka nad osobami starszymi oraz osobami z niepełnosprawnościami i z zaburzeniami psychicznymi

Opieka nieformalna - rodzinna i świadczona przez osoby z najbliższego otoczenia

Opieka formalna - usługi sytemu pomocy społecznej

Opieka formalna - usługi opieki długoterminowej systemu ochrony zdrowia

Przeciwdziałanie bezdomności w oparciu o usługi środowiskowe

Nowy system opieki długoterminowej

Nadzór nad standardem realizacji usług i ich jakością

Obszar: Opieka nad osobami starszymi

Wdrożenie systemu koordynacji oraz standaryzacji usług społecznych i zdrowotnych

- **Koordinator** usług społecznych i zdrowotnych na poziomie gminy
- **Standardy i katalog usług** opieki długoterminowej
- Badanie na poziomie gmin jakości realizowanych usług opieki długoterminowej

Wsparcie rodziny realizującej opiekę długoterminową

- Skoordynowana przez gminę pomoc usługowa dla rodzin sprawujących funkcję opiekuna osób wymagających intensywnego wsparcia
- **Wsparcie** szkoleniowe, odciążeniowe, specjalistyczne, psychologiczne, transportowe, wytchnieniowe i technologiczne **opiekunów rodzinnych**
- wprowadzenie regulacji ułatwiających działalność zawodową opiekunom – elastyczne formy pracy, praca zdalna, teleopieka.

Obszar: Opieka nad osobami starszymi cd.

Rozwój środowiskowych form wsparcia opieki długoterminowej

- Rozwój usług społecznych świadczonych w formie usług środowiskowych
- Rozwój usług sąsiedzkich
- Rozwój **mieszkań wspomaganych** oraz tworzenie mieszkań ze wsparciem
- Tworzenie partnerstw zarówno społecznych jak i partnerstw z przedsiębiorcami
- Przekształcanie **stacjonarnych placówek opieki długoterminowej w placówki realizujące usługi środowiskowe**, w tym usługi realizujące stacjonarną opiekę krótkoterminową (opieka wytchnieniowa).

Zmiana sposobu funkcjonowania stacjonarnej instytucji opieki długoterminowej, w tym opieki hospicyjnej

- Wykonanie **audytu wszystkich instytucji opieki długoterminowej** w zakresie realizacji praw wolnościowych osób w nich przebywających
- Okresowe **badanie możliwości usamodzielnienia** osoby korzystającej z usług instytucji
- Przekształcenie instytucji opieki długoterminowej w **środowiskowe centra opieki długoterminowej**
- **Zmiana standardów świadczenia usług stacjonarnej opieki długoterminowej** w zakresie warunków bytowych, w tym zapewnienia wszystkim osobom korzystającym z usług - pokoi jednoosobowych

Obszar: Opieka nad osobami starszymi cd.

Zbudowanie trwałego systemu finansowania opieki długoterminowej

- Analiza dotycząca finansowania opieki długoterminowej
- Opracowanie **modelu stałego finansowania systemu opieki długoterminowej**, zapewniającego możliwość korzystania ze wsparcia wszystkich osób wymagających pomocy
- Wprowadzenie stabilnego i trwałego rozwiązania finansującego koszty opieki długoterminowej dla obywateli

Wsparcie i rozwój kadr świadczących opiekę długoterminową

- Przekształcenie zawodu opiekuna w zawód **specjalista ds. opieki**. *Nadanie określonych kompetencji zawodowych, ustanowienie stopni specjalizacji, co pozwoli na zmianę wizerunkową zawodu opiekuna*
- Określenie **minimalnych wynagrodzeń** na stanowisku specjalisty ds. opieki
- Tworzenie **lokalnych i regionalnych centrów wsparcia kompetencji opiekunów**, z usługami mobilnymi

Obszar: Niezależne życie - wsparcie osób z niepełnosprawnościami

Wdrożenie systemu koordynacji oraz standaryzacji usług społecznych i zdrowotnych

- **KOORDYNATOR** usług społecznych i zdrowotnych na poziomie gminy
- Ustanowienie **standardów i katalogów usług opieki długoterminowej** uwzględniającej skoordynowanie usług społecznych i zdrowotnych
- Kontraktowanie usług opieki długoterminowej w oparciu o standardy i badania jakościowe
- Badanie na poziomie gmin jakości realizowanych usług opieki długoterminowej

Wsparcie rodziny realizującej opiekę nad osobą z niepełnosprawnością, w tym wsparcie w zakresie realizacji usług

- Skoordynowana przez gminę pomoc usługowa dla rodzin sprawujących funkcję opiekuna osób z niepełnosprawnościami
- **Wsparcie** szkoleniowe, odciążeniowe, specjalistyczne, psychologiczne, transportowe, wytchnieniowe i technologiczne **opiekunów rodzinnych**
- Upowszechnianie i wdrażanie kręgów wsparcia
- Wprowadzenie systemowej **usługi asystencji osobistej** dla osób z niepełnosprawnościami
- Tworzenie **koszyków usług społecznych** dla osób z niepełnosprawnościami

Obszar: Niezależne życie - wsparcie osób z niepełnosprawnościami cd.

Wdrożenie systemowej usługi mieszkalnictwa wspomaganego

- Rozwój **mieszkań wspomaganych**
- Upowszechnianie i rozwój **centów opiekuńczo – mieszkalnych**

Usamodzielnienie mieszkańców instytucji opieki całodobowej

- Badania możliwości usamodzielnienia osoby korzystającej z usług instytucji
- Tworzenie i realizacja **indywidualnych planów usamodzielnienia** uwzględniających aktywizację społeczną i zawodową osób opuszczających placówki całodobowe
- Rozwój miejsc i form potencjalnego zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami
- Tworzenie mieszkań ze wsparciem

Obszar: Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi

Wdrożenie systemu koordynacji oraz standaryzacji usług społecznych i zdrowotnych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

KOORDYNATOR usług społecznych i zdrowotnych na poziomie gminy

wypracowanie standardów i katalogu usług opieki psychiatrycznej uwzględniającej skoordynowanie usług społecznych i zdrowotnych

kontraktowanie usług opieki długoterminowej - psychiatrycznej w oparciu o standardy i badania jakościowe

wzmocnienie i rozwój usług konsultanta – lekarza psychiatry

Rozwój zintegrowanych usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

stworzenie na terenie każdej gminy standardu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Zabezpieczenie możliwości realizacji usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach własnej działalności lub zawartych porozumień na poziomie gminy

wypracowanie i wdrożenie mechanizmów współpracy służb, w sytuacji wystąpienia kryzysu psychicznego i związanej z nim sytuacji kryzysowej na poziomie gminy

tworzenie koszyków usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Obszar: Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi cd.

Zmiana sposobu funkcjonowania systemu usług zdrowotnych poprzez rozwój i wdrażanie środowiskowych centrów zdrowia psychicznego

wdrożenie i zakwalifikowanie środowiskowych centrów wsparcia jako podstawowego modelu leczenia psychiatrycznego, skorelowanego z usługami społecznymi

powstanie i zagwarantowanie trwałości finansowania środowiskowych centrów zdrowia psychicznego

Zmiana sposobu funkcjonowania stacjonarnej instytucji opieki dla osób z zaburzeniami psychicznymi

wykonanie audytu wszystkich instytucji opieki dla osób z zaburzeniami psychicznymi (DPS, ZOP, ZPO) w zakresie realizacji praw wolnościowych osób w nich przebywających

realizowanie obowiązku przez instytucje opieki w zakresie okresowego badania możliwości usamodzielnienia osoby korzystającej z usług instytucji

przekształcenie stacjonarnych instytucji opieki dla osób z zaburzeniami psychicznymi w środowiskowe centra wsparcia, gdzie opieka stacjonarna może być tylko ostatnim z możliwych elementów wsparcia

Dane statystyczne dotyczące domów pomocy społecznej wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r.

liczba
domów
826

liczba miejsc
81 004

liczba
mieszkańców
76 133

Typy domów pomocy społecznej

Domy dla	liczba domów	liczba miejsc	liczba mieszkańców
osób w podeszłym wieku	101	6 671	5 719
osób przewlekle somatycznie chorych	138	13 400	12 157
osób przewlekle psychicznie chorych	173	20 523	19 765
dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	117	10 202	9 860
dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	39	2 726	2 649
osób niepełnosprawnych fizycznie	8	744	704
osób uzależnionych od alkoholu	2	165	147
osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych	112	10 063	8 687
osób przewlekle somatycznie chorych oraz osób niepełnosprawnych fizycznie	12	1 658	1 505
osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych fizycznie	20	1 718	1 453
osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	65	5 702	5 574

Wiek mieszkańców domów pomocy społecznej

poniżej 18 lat (niepełnoletni)	698 osób
od 18 do 40 lat włącznie	9 589 osób
od 41 do 60 lat włącznie	20 273 osoby
od 61 do 74 lat włącznie	24 778 osoby
od ukończonych 75 lat włącznie	19 795 osób

Struktura domów pomocy społecznej

558 dpsów - 67% - to domy do 100 mieszkańców

liczba mieszkańców	liczba domów	%
do 50	156	18,9%
51-100	402	48,7%
101-150	155	18,8%
151-200	67	8,1%
201-250	24	2,9%
251-300	9	1,1%
301 i więcej	13	1,6%

Działania strategii w obszarze domów pomocy społecznej

wykonanie audytu wszystkich instytucji opieki długoterminowej w zakresie realizacji praw wolnościowych osób w nich przebywających

przekształcanie stacjonarnych placówek opieki długoterminowej w placówki realizujące usługi środowiskowe, w tym usługi realizujące stacjonarną opiekę krótkoterminową (opieka wytchnieniowa)

okresowe badanie możliwości usamodzielnienia osoby korzystającej z usług instytucji

Zmiana standardów świadczenia usług stacjonarnej opieki długoterminowej w zakresie warunków bytowych, w tym zapewnienia wszystkim osobom korzystającym z usług - pokoi jednoosobowych

Wsparcie i rozwój kadr świadczących opiekę długoterminową

Ustanowienie standardów i katalogów usług opieki długoterminowej uwzględniającej skoordynowanie usług społecznych i zdrowotnych

Dziękuję za uwagę

